

Школска 2022/2023. година
Општинско такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе
4. разред

Шифра: _____

Бр.	Питања	Поени
	<p>Пажљиво прочитај следећи текст, па одговори на питања 1–10 (комуникативне реченице су, ради лакшег сналажења, обележене бројевима; скраћеница „КР” у питањима значи „комуникативна реченица”).</p> <p>(1) У нашој кући, откад се памти, никад нико није имао сата, нит је ко знао да по њему чита вријеме. (2) Стриц Ницо, кад се вратио са Солунског фронта, говорио је да „зна у сат”, али касније се испоставило да он умије само понешто око мале казаљке [...]. (3) Да жене не знају у сат, то је за дједа било нешто што се само по себи разумије.</p> <p>(Б. Топић, <i>Башта сљезове боје</i>, прилагођено)</p>	
1.	Именица <i>сат</i> из 1. КР има следећу синтаксичку функцију: а) правог објекта; б) неправог објекта; в) допунског предикатива. Заокружи слово испред тачног одговора.	
2.	Зависна реченица <i>откад се памти</i> (из 1. КР) припада следећој врсти зависних реченица: _____.	
3.	Препиши прави објекат глагола <i>знати</i> из 1. КР: _____.	
4.	Заменица <i>ко</i> из 1. КР употребљена је у значењу: а) упитне заменице; б) односне заменице; в) неодређене заменице. Заокружи слово испред тачног одговора.	
5.	Предлошко-падежна конструкција у <i>нашој кући</i> (из 1. КР) има следећу конституентску вредност: а) именичку; б) придевску; в) прилошку. Заокружи слово испред тачног одговора.	
6.	Напиши којој врсти атрибута припада реч <i>стриц</i> у именичкој синтагми <i>стриц Ницо</i> (из 2. КР): _____.	
7.	У 2. КР подвуци зависне реченице.	
8.	У 3. КР употребљене су две зависне реченице. Одреди којим врстама припадају: а) <i>да жене не знају у сат</i> : _____; б) <i>што се само по себи разумије</i> : _____.	
9.	Реч <i>што</i> из 3. КР по врсти је: а) везник; б) заменица; в) речца; г) прилог. Заокружи слово испред тачног одговора.	
10.	Из текста препиши напоредне везнике: _____.	

Бр.	Питања	Поени
11.	У следећој реченици подвуци речи које конгруирају с неком другом речју: Дјед обриса оба длана о чакшире и прими сат побожно као нафору пред олтаром.	
12.	Одреди у ком се падежу налазе подвучени примери: Остао би тако <u>који дан</u> , напио се, напричао, испрегледао дједове самаре и једног јутра, ево ти <u>га</u> обувена и потпасана, спрема се да оде. а) који дан: _____; б) га: _____.	
13.	Подвуци прилошке речи: десет, десети, десеторо, десеторица, десетина.	
14.	Подвуци придевску синтагму: Брзо сам задријемао међу дједовим кољенима, ја, велика делија, смјели ловац на мјесећ, са грабуљама дужим од мене.	
15.	У примеру из прошлог задатка придев <i>велики</i> конгруира са именицом <i>делија</i> : а) граматички; б) семантички; в) и граматички и семантички. Заокружи слово испред тачног одговора.	
16.	Заокружи слова испред примера који садрже намерну реченицу: а) Дјед зором устаде да сам тражи свог коња. б) Да је зором устао, дјед би нашао свог коња. в) Дјед је зором устао, те је нашао свог коња. г) Не би ли нашао свог коња, дјед је устао зором.	
17.	Напиши прецизно коју синтаксичку функцију има подвучени реченични члан: Има тако по нашим потпланинским селима <u>тајновитих мјеста</u> . _____	
18.	Напиши које прилошко значење има подвучена предлошко-падежна конструкција: <u>Од висине</u> добијам вртоглавицу. _____	
19.	Подвуци везничке изразе (везничке спојеве): зато, због тога, пошто, будући да, пре него што.	
20.	Прочитај следећу реченицу: Црни слез је у мирна сунчана јутра зрачио тако повјерљиво и умиљато _____ да то није могло измаћи чак ни дједову оку. На месту где у наведеној реченици стоји линија, запета: а) мора да стоји; б) не сме да стоји; в) и може и не мора да стоји. Заокружи слово испред тачног одговора.	

С р е ћ а н р а д !

Прегледао: _____

Укупно поена: _____

Школска 2022/2023. година
Општинско такмичење ученика средњих школа
из српског језика и језичке културе
4. разред

Решења

1. а)
2. временским / темпоралним (временска / темпорална)
3. *да по њему чита вријеме*
4. в)
5. в)
6. атрибутивима (атрибутив)
7. *кад се вратио са Солунског фронта, да „зна у сат”, да он умије само понешто око мале казаљке*
8. а) изричним / декларативним (изрична / декларативна), б) односним / релативним (односна / релативна)
9. б)
10. *нит, али*
11. *обриса, оба, прими*
12. а) акузатив, б) генитив
13. *десет, десеторо*
14. *дужим од мене*
15. а)
16. а), г)
17. логичког / семантичког субјекта (логички / семантички субјекат)
18. узрок(а) / узрочно
19. *будући да, пре него што*
20. б)